

Motion till riksdagen

1988/89:Kr338

av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m)

Byggnadsvården

I samband med att kulturminnesvården 1988 (Prop 1987/88:104) fått nya mål för verksamheten och en samlad lagstiftning, har dess ansvarsområde breddats. Den vidgade inriktning som detta inneburit gäller inte minst för byggnadsvården, vars arbetsfält utgör en väsentlig del i bevarandet och levandegörandet av vårt gemensamma kulturarv.

I kulturmiljöpropositionen (1987/88:104) anförs t ex att: "Kulturmiljövärdens kan dock inte inskränkas till att bara ta till vara det exklusiva eller specifikt intressanta. Den måste också bidra till att bibehålla och utveckla en rik vardagsmiljö ... Ett mål för kulturmiljövärdens bör vara att stärka den lokala kulturella identiteten".

I den s k byggnadsvårdsutredningen (SOU 1979:17) med efterföljande reform 1981, formulerades statens ansvar för vården av den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen. Det totala stödbehovet för denna bebyggelse, förutom bostäder, bedömdes på goda grunder till 120 miljoner kr/år (1977 års priser).

40 miljoner kr blev 15 miljoner kr

Statens ansvar skulle omfatta byggnader av såväl nationellt värde, som värden betingade främst från regional och lokal synpunkt. För vården av dessa två kategorier beräknades det statliga anslaget till 40 miljoner kr att fördelas lika. Byggnadsvårdsanslaget (F 28) har årligen uppgått till mellan 15–17 miljoner kr, dvs endast en mindre del av medelsbehovet. Reellt sett har anslaget med hänsyn tagen till byggkostnadsutvecklingen nedskrivits med 8 procent per år och totalt till ca 60 procent av sitt ursprungliga värde.

Samtidigt växer behovet av byggnadsvård i paritet med eftersläpningen och de nya typer av objekt som tillkommer i och med ett bredare arbetsfält och ansvarsområde. I dag är situationen så katastrofal att till och med värden av landets fåtaliga byggnadsminnen hotas av otillräckliga statsmedel.

Vården försvinner

Det allvarligaste är dock att de försvagade resurserna leder till att nästan ingen av den lokalt och regionalt identitetsskapande bebyggelsen kan vårdas. Därigenom uppkommer en bristande överensstämmelse mellan byggnadsvårdens verksamhet och kulturmiljövärdens och kulturpolitikens övergripande mål. Visserligen förskjuts ansvaret för kulturmiljön alltmer till kommuner

och enskilda, men det är icke desto mindre viktigt att statliga stimulansmedel finns tillgängliga i erforderlig omfattning.

Mot. 1988/89
Kr338

Sverige i botten

Nyligen genomförda undersökningar visar, att i jämförelse med förhållandena i Europa framstår de svenska statsbidragen för byggnadsvård som i det närmaste obefintliga. En hel rad nationer i såväl Öst- som Västeuropa väster stor vikt vid vården av sin kulturhistoriska bebyggelse och prioriterar kraftigt denna verksamhet.

Om byggnadsvården skall spela en viktig roll för vården av kulturmiljön och om riktlinjerna i den av riksdagen antagna kulturmiljöpropositionen skall bli meningsfulla, måste således statens bidrag för att stimulera byggnadsvård kraftigt höjas.

Hemställen

Mot bakgrund av ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att den statliga medelsanvisningen ligger i nivå med de mål som regering och riksdag vad gäller byggnadsvården och kulturminnesvården uppställt.

Stockholm den 25 januari 1989

Göthe Knutson (m)

Gullan Lindblad (m)